

Målnummer: 1324-19 **Avdelning:**
Avgörandedatum: 2019-12-05
Rubrik: Namnen Ford, Prins och J har godkänts som förnamn (I-III).
Lagrum: 28 § lagen (2016:1013) om personnamn
Rättsfall:

REFERAT

Bakgrund

1. Alla barn som föds ska ges ett eller flera förnamn och en ansökan om detta ska göras hos Skatteverket inom tre månader från barnets födelse.
2. Som förnamn får endast förvärvas namn som inte kan väcka anstöt, kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet eller av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.
3. I.B.K. och J.K. ansökte hos Skatteverket om att deras son skulle få förvärva förnamnen Ford Bengt. Skatteverket avslog deras ansökan eftersom namnet Ford ansågs vara av påtaglig efternamnskaraktär och därför olämpligt som förnamn.
4. Förvaltningsrätten i Göteborg och Kammarrätten i Göteborg avslog I.B.K:s och J.K:s överklaganden.

Yrkanden m.m.

5. I.B.K. och J.K. yrkar att deras son ska få förvärva förnamnen Ford Bengt och anför att namnet Ford har använts som förnamn i generationer av släkten K. i Kanada.
6. Skatteverket bestrider bifall till överklagandet och anför följande. En omständighet som kan vara av betydelse vid bedömningen av om ett namn har påtaglig efternamnskaraktär är i vilken utsträckning namnet används som förnamn respektive efternamn. Det bör vara förhållandena i Sverige som läggs till grund för bedömningen, men om namnet har sitt ursprung i eller en anknytning till något annat namnskick än det svenska bör det vara möjligt att beakta det utländska namnskicket. I Sverige är det få personer som bär namnet Ford och det är dubbelt så många som bär namnet som efternamn än som förnamn. Namnet Ford är vanligt i Kanada och i andra engelskspråkiga länder och i dessa länder används namnet mest som efternamn. Vid en sammantagen bedömning av förhållandena både i Sverige och utomlands anser Skatteverket att namnet Ford har en påtaglig efternamnskaraktär och att det därmed är olämpligt som förnamn.
7. Institutet för språk och folkminnen har i ett yttrande som inhämtats av Högsta förvaltningsdomstolen anfört följande. Namnsystemen i engelskspråkiga

länder gör inte samma skillnad mellan förnamn och efternamn som det görs i Sverige och det kan därmed vara svårt att kategorisera namnen mer som det ena än det andra. Ford är betydligt vanligare som efternamn även i engelskspråkiga länder, men det är likväl så pass vanligt som förnamn att det tas upp som sådant i förnamnsböcker. I Sverige förekommer Ford både som förnamn och efternamn. Ford förekommer också som efterled i andra namn som förekommer som både för- och efternamn, t.ex. Clifford, Bradford, Sanford och Wilford, vilka alla är registrerade som förnamn i Sverige. Till formen påminner Ford även om det nordiska namnet T(h)ord, så namnets form är inte främmande för svenskt förnamnsskick. Mot bakgrund av detta anser institutet att namnet Ford inte har så påtaglig efternamnskaraktär att det kan bedömas som olämpligt som förnamn.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om namnet Ford är olämpligt som förnamn.

Rättslig reglering m.m.

9. Av 28 § lagen (2016:1013) om personnamn framgår att som förnamn får endast förvärvas ett namn som inte kan väcka anstöt, kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet, eller av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

10. Av förarbetena framgår att regleringen av personnamn präglas av en avvägning mellan offentlighetsrättsliga och privaträttsliga hänsyn. Samhället har ett intresse av namnstabilitet och av att bevara namnskicket. I det ligger att genom namn kunna möjliggöra identifiering av medborgarna och förhindra namn som kan anses olämpliga, t.ex. på grund av sin språkliga utformning eller på grund av att de kan vilseleda allmänheten. Samtidigt har en persons namn i första hand betydelse för individen själv och en viktig utgångspunkt är att den enskilde - i så stor utsträckning som möjligt - bör få välja vilket namn han eller hon ska ha (prop. 2015/16:180 s. 21).

11. Namnskicket är en oskiljaktig del av språket och det finns ett berättigat intresse av att det utvecklas under ordnade former. Namnskicket har emellertid en betydande förmåga att acceptera nya och främmande inslag och i en alltmer gränsöverskridande och internationell värld ökar behovet av en dynamisk och tillåtande namnrätt. En utveckling av namnskicket över tid är alltså både bra och nödvändig (a. prop. s. 22).

12. Att ett namn inte får förvärvas om det av någon annan anledning är olämpligt som förnamn syftar främst på namn av mer påtaglig efternamnskaraktär (a. prop. s. 120).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. I.B.K. och J.K. har ansökt hos Skatteverket om att deras son ska få förvärva förnamnen Ford Bengt. Det är ansökan i dess helhet som ska prövas. Frågan i målet är dock, närmare bestämt, om namnet Ford får förväras som förnamn.

14. Valet av förnamn är en så personlig angelägenhet att en omfattande valfrihet måste tillerkännas den enskilde. Ett förnamn får emellertid inte vara olämpligt som sådant. Med detta avses bl.a. namn av mer påtaglig efternamnskaraktär. Av utredningen framgår att namnet Ford är ovanligt i Sverige, men att det förekommer här både som förnamn och som efternamn samt även ingår som efterled i vissa förnamn.

15. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening kan namnet Ford inte anses vara av så påtaglig efternamnskaraktär i det svenska namnskicket att det av den anledningen är olämpligt som förnamn. Överklagandet ska därmed bifallas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och förklarar att Ford Bengt får förväras som förnamn.

I avgörandet deltog justitieråden Knutsson, Ståhl, Baran, Gäverth och Rosén Andersson. Föredragande var justitiesekreteraren Birgitta Fors Almassidou.

Förvaltningsrätten i Göteborg (2018-02-20, Björnsson):

Det har inte framkommit att namnet Ford skulle väcka anstöt eller att det kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet. Det återstår därmed att pröva om Ford av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

Vägledande praxis saknas såvitt avser 2016 års namnlag. Eftersom rekvisitet i 2016 års lagtext är mera restriktivt utformat än i 1982 års lag - i den gamla lagen fick ett förnamn inte godkännas om det var uppenbart olämpligt medan det i 2016 års lag föreskrivs att ett förnamn får godkännas om det inte är olämpligt - kan ledning inte hämtas från äldre praxis från Högsta förvaltningsdomstolen.

I lagförarbetena uttalas att tredje punkten i 28 § främst syftar på namn av mer påtaglig efternamnskaraktär. Vidare anges att kravet på att förnamnet ska vara lämpligt innebär att det ska vara fråga om ett namn, se prop. 2015/16:180 sid. 120.

Vid en sammantagen bedömning av hur lagtexten är utformad och med beaktande av uttalandena i lagförarbetena anser förvaltningsrätten att Ford får anses olämpligt som förnamn eftersom det inte kan betecknas som ett förnamn utan mera som ett efternamn. Överklagandet ska därför avslås. - Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten i Göteborg (2018-05-04, Classon, Bertelsen och Sardi Jarlbro):

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten. - Kammarrätten avslår överklagandet.

II.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 5 december 2019 följande dom (mål nr 1324-19).

Bakgrund

1. Alla barn som föds ska ges ett eller flera förnamn och en ansökan om detta ska göras hos Skatteverket inom tre månader från barnets födelse.
2. Som förnamn får endast förvärvas namn som inte kan väcka anstöt, kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet eller av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.
3. J.W. och A.Z. ansökte hos Skatteverket om att deras son skulle få förvärva förnamnen Prins Vilgot Olov Audan Vilhelm. Skatteverket avslög deras ansökan eftersom namnet Prins inte ansågs vara förenligt med det svenska namnskicket.
4. J.W. och A.Z. överklagade till Förvaltningsrätten i Falun som biföll överklagandet.
5. Skatteverket överklagade till Kammarrätten i Sundsvall som ändrade förvaltningsrättens dom och fastställde Skatteverkets beslut. Kammarrätten konstaterade att titeln prins förekommer i successionsordningen och bärs i Sverige av manliga icke-regerande medlemmar av det svenska kungahuset. Ordet prins har därmed en särskild betydelse i Sverige och får anses starkt förknippat med titeln. Kammarrätten ansåg att det är vilseledande att bära förnamnet Prins och att namnet är en sådan olämplig titel som avses i lagens förarbeten och därmed inte lämpligt som förnamn.

Yrkanden m.m.

6. J.W. och A.Z. yrkar att deras son ska få förvärva förnamnet Prins och anför att sonens storebror, far och farbröder har förnamnet Prins. Namnet har förekommit under lång tid i släkten.
7. Skatteverket bestrider bifall till överklagandet och anför att namnet Prins är vilseledande och kan uppfattas som en olämplig titel. Prins är en titel i successionsordningen och det är fråga om en titel med särskild betydelse i den svenska lagstiftningen och även i det svenska allmänspråket. Det finns cirka 100 personer som bär namnet Prins som förnamn men de flesta har förvärvat förnamnet med stöd av den tidigare generösare lagstiftningen.
8. Institutet för språk och folkminnen har i ett yttrande som inhämtats av Högsta förvaltningsdomstolen anfört följande. Namnet Prins bärs av 111

personer som förnamn och 113 personer som efternamn. Många av de namn som är registrerade som förnamn är troligen i realiteten gårdsnamn. Enligt ordböckerna är prins en titel för manlig icke-regerande medlem av kunga- eller furstehus. Ordet prins har således en specifik betydelse i allmänspråket och kan, i likhet med andra titlar, vara missvisande om det används som förnamn. Mot bakgrund av detta anser institutet att namnet Prins är olämpligt som förnamn, men att de personer som kan påvisa anknytning till en gård där namnet Prins används eller tidigare har använts som gårdsnamn, ska ha möjlighet att föra gårdsnamnstraditionen vidare.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om namnet Prins är olämpligt som förnamn.

Rättslig reglering m.m.

[Punkterna 10-12 har samma innehåll som punkterna 9-11 i I.]

13. Att ett namn inte får förvärvas om det av någon annan anledning är olämpligt som förnamn syftar främst på namn av mer påtaglig efternamnskaraktär. Namnet får inte heller vara vilseledande eller uppfattas som en olämplig titel (a. prop. s. 120 f.).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. J.W. och A.Z. har ansökt hos Skatteverket om att deras son ska få förvärva förnamnen Prins Vilgot Olov Audan Vilhelm. Det är ansökan i dess helhet som ska prövas. Frågan i målet är dock, närmare bestämt, om namnet Prins får förvärvas som förnamn.

15. Valet av förnamn är en så personlig angelägenhet att en omfattande valfrihet måste tillerkännas den enskilde. Ett förnamn får emellertid inte vara olämpligt som sådant. Med detta avses bl.a. namn som kan vara vilseledande eller uppfattas som en olämplig titel.

16. Prins förekommer i den svenska successionsordningen och används där som en titel på en bestämd krets av personer, nämligen manliga icke-regerande medlemmar av kungahuset. Av utredningen framgår emellertid att Prins även förekommer som både förnamn och efternamn i Sverige, även om det är ovanligt.

17. Med hänsyn till att kungahusets medlemmar får antas vara väl kända i samhället kan ett användande av Prins som förnamn knappast anses vilseledande eller uppfattas som en titel på personen i fråga. Prins kan därmed inte anses olämpligt som förnamn och överklagandet ska bifallas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och förklarar att Prins Vilgot Olov Audan Vilhelm får förvärvas som förnamn.

I avgörandet deltog justitieråden Knutsson, Ståhl, Baran, Gäverth (skiljaktig mening) och Rosén Andersson (skiljaktig mening). Föredragande var justitiesekreteraren Birgitta Fors Almassidou.

Justitieråden Gäverth och Rosén Andersson var skiljaktiga och anförde:

1. I förarbetena betonas vikten av att ett namn fyller sin funktion av att vara namn och fungerar i samhället. Namnet som begrepp får inte förlora sin betydelse. Det anges vidare att namnskicket är en oskiljaktig del av språket och att det finns ett berättigat intresse av att det utvecklas under ordnade former. Namnskicket är enligt lagmotiven inte ett konturlöst utan ett ganska distinkt begrepp, som gör skillnad mellan namn och andra - befintliga eller påhittade - ord i språket. Syftet med att ha ett språkrav i namnlagstiftningen är att förebygga nybildning av namn som så påtagligt avviker från språkliga normer att de är direkt oförenliga med namnskicket (prop. 2015/16:180 s. 21 f., 43 och 67).

2. Enligt den tidigare gällande namnlagen fick som förnamn inte godkännas bl.a. namn som uppenbarligen inte var lämpligt som förnamn. Enligt nuvarande namnlag gäller att om namnet är olämpligt som förnamn får det inte förvärvas som sådant. Av förarbetena framgår att anledningen till lagändringen var att möjliggöra en reell prövning av namnets lämplighet med hänsyn till språkliga eller andra förhållanden. I syfte att skärpa granskningen av namns lämplighet har det införts en bestämmelse om att namnmyndigheten, vid behov, ska begära in yttrande från en myndighet eller någon annan med särskild kunskap (a. prop. s. 66, 76 f. och 128). Högsta förvaltningsdomstolen har inhämtat yttrande i målet från Institutet för språk och folkminnen, vari myndigheten anger att den anser att Prins är olämpligt som förnamn, såvida namnet inte används eller har använts som gårdsnamn.

3. Att ett namn inte får förvärvas om det av någon annan anledning är olämpligt som förnamn avser bl.a. det fallet att namnet kan vara vilseledande eller uppfattas som en olämplig titel (a. prop. s. 120 f.).

4. Titeln Prins förekommer i den svenska successionsordningen och används där som en titel på en bestämd krets av personer, nämligen manliga icke-regerande medlemmar av kungahuset. Det är alltså fråga om en titel med särskild betydelse såväl i lagstiftningen som i det svenska språkbruket. I en del andra europeiska länder används prinstiteln som en adlig titel för manliga medlemmar av furstehus och i Danmark och Norge används titeln Prins på ett sätt som i huvudsak motsvarar den svenska användningen. Att använda Prins som förnamn kan därför vara vilseledande och uppfattas som en olämplig titel på den som bär namnet. Namnet Prins är därför, enligt vår mening, att anse som olämpligt som förnamn. Överklagandet borde därför ha avslagits.

Förvaltningsrätten i Falun (2018-08-21, ordförande Berglund):

Frågan i målet är om förnamnet Prins är kan förvärvas som förnamn enligt den nya lagen om personnamn.

I en dom från Kammarrätten i Jönköping den 11 maj 2010 (mål 3409-09) konstaterade kammarrätten att Prins är ett i folkbokföringen förekommande förnamn. Vidare konstaterades att titeln prins inte kan jämföras med vedertagna yrkestitlar i samhället och att någon faktisk risk för missförstånd inte kunde anses föreligga. Därmed ansåg kammarrätten att namnet Prins inte kunde anses vara uppenbart olämpligt som förnamn.

28 § lagen om personnamn är mer restriktivt formulerad än mot-svarande bestämmelse i den vid kammarrättens avgörande gällande namnlagen (1982:670). Enligt den bestämmelse som var aktuell i kammarrättens mål (34 § namnlagen) krävdes att ett namn var uppenbart olämpligt för att det inte skulle kunna förvärvas som förnamn. Nu krävs endast att namnet är olämpligt. Den lämplighetsprövning som ska göras har således skärpts (jfr prop. 2015/16:180 s. 66).

Skatteverket har inte godkänt Prins som förnamn då det ansetts olämpligt eftersom det inte ansågs förenligt med det svenska namnskicket. I detta sammanhang bör det enligt förvaltningsrättens mening beaktas att Prins är ett i folkbokföringen förekommande förnamn. Det har i målet inte framkommit att namnet Prins i sig kan väcka anstöt eller antas leda till obehag för den som ska bära namnet. Därmed återstår för förvaltningsrätten att pröva om namnet Prins av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

I förarbetena tas som exempel på olämplighet upp namn av påtaglig efternamnskaraktär, namn som är vilseledande eller uppfattas som en olämplig titel. Namnet Prins inte kan sägas ha påtaglig efternamnskaraktär. Namnet framstår inte heller som vilseledande i sig. Frågan är då om det kan uppfattas som en olämplig titel.

Förvaltningsrätten tolkar uttrycket olämpliga titlar som att det i första hand avser yrkestitlar, och särskilt yrkestitlar som är skyddade. Prins används visserligen som en titel inom det svenska kungahuset, men det kan inte anses föreligga någon reell risk för missförstånd med namnet Prins. Det är också ett förekommande namn i folkbokföringen. Skatteverket har inte anfört några skäl till varför Prins skulle uppfattas som en olämplig titel. Förvaltningsrätten anser därmed inte att namnet Prins kan uppfattas som en olämplig titel.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten, även med beaktande av den striktare lämplighetsprövning som lagen om personnamn innebär, att namnet Prins inte är olämpligt som förnamn. Överklagandet ska därmed bifallas. - Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och bestämmer att förnamnen Prins Vilgot Olov Audan Vilhelm ska registreras för barnet Z. W. [personnummer]. - Det ankommer på Skatteverket att vidta de åtgärder som föranleds av denna dom.

Kammarrätten i Sundsvall (2019-02-07, Landelius, Wadsten och Almqvist):

Frågan i målet är om "Prins" är olämpligt som förnamn.

En utgångspunkt i lagstiftningen är att den enskilde bör ha stor frihet att välja sitt namn. Lämplighetsprövningen av förnamn har emellertid skärpts och det uppenbarhetskrav som fanns i den tidigare lagen har tagits bort, med syfte att möjliggöra en reell prövning av namnets lämplighet med hänsyn till språkliga och andra förhållanden.

Titeln prins förekommer i successionsordningen och bärs i Sverige av manliga icke-regerande medlemmar av det svenska kungahuset. Ordet prins har därmed en särskild betydelse i Sverige och får anses starkt förknippat med titeln. Det är därför enligt kammarrättens mening vilseledande att bära förnamnet Prins och det får uppfattas som en sådan olämplig titel som avses i lagens förarbeten.

Kammarrätten anser därmed att Prins inte är lämpligt som förnamn. Den omständigheten att det idag finns ett antal personer som har Prins registrerat som förnamn i folkbokföringen medför ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför bifallas och Skatteverkets beslut fastställas. - Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer Skatteverkets beslut att avslå J.W:s och A.Z:s ansökan om Prins som förnamn för barnet [personnummer].

III.

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 5 december 2019 följande dom (mål nr 4549-18).

Bakgrund

1. Alla barn som föds ska ges ett eller flera förnamn och en ansökan om detta ska göras hos Skatteverket inom tre månader från barnets födelse.
2. Som förnamn får endast förvärvas namn som inte kan väcka anstöt, kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet eller av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.
3. L.A. och J.J. ansökte hos Skatteverket om att deras son skulle få förvärva förnamnen Harry Gustav J. Skatteverket avlog deras ansökan eftersom J ansågs olämpligt som förnamn. En enstaka bokstav kan enligt Skatteverket inte anses vara ett namn och det är därmed inte förenligt med svenskt namnskick att använda en bokstav på det sättet.
4. L.A. och J.J. överklagade till Förvaltningsrätten i Uppsala som biföll deras överklagande. Förvaltningsrätten konstaterade att enligt tidigare praxis har enstaka bokstäver godkänts som förnamn. Eftersom det inte är ovanligt med förnamn som består av en enstaka bokstav, tillsammans med andra förnamn, ansåg förvaltningsrätten att namnet J är förenligt med svenskt namnskick och att Skatteverket därmed inte haft skäl för att inte godkänna namnet på denna grund. J ansågs inte heller olämpligt som förnamn av något annat skäl.
5. Skatteverket överklagade till Kammarrätten i Stockholm som avlog överklagandet.

Yrkanden m.m.

6. Skatteverket yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och att Skatteverkets beslut ska fastställas samt anför följande. Den lämplighetsprövning som ska göras vid förvärv av förnamn har skärpts i och med den nya lagstiftningen och det går inte att hämta ledning från tidigare praxis. När en ansökan om ett visst förnamn prövas måste det ske en objektiv prövning av om det är fråga om ett ord och om ordet i så fall utgör ett namn. När dessa objektiva kriterier är uppfyllda blir det aktuellt att bedöma namnets lämplighet i övrigt. En enstaka bokstav utgör inte ett namn och är därmed olämpligt som förnamn.

7. L.A. och J.J. bestrider bifall till överklagandet.

8. Institutet för språk och folkminnen har i ett yttrande som inhämtats av Högsta förvaltningsdomstolen anfört följande. En enskild bokstav utgör inte ett namn enligt svensk namntradition. Initialförkortning i form av en enstaka bokstav har förekommit i äldre handlingar och är också vanligt i dagens samhälle. En sammanblandning av initialförkortning och ett namnbruk där den enstaka bokstaven i sig utgör ett förnamn skulle kunna skapa ett inkonsekvent namnbruk och orsaka förvirring. Det faktum att det finns en del personer som har en enstaka bokstav registrerad som förnamn innebär inte att detta sätt att namnge kan anses följa rådande normer i Sverige. Även om en bokstav skulle godkännas i kombination med andra namn har en person rätt att stryka alla förnamn förutom ett. Är den enstaka bokstaven godkänd som ett förnamn är det möjligt att personen kan få en enstaka bokstav som enda förnamn, vilket kraftigt skulle ändra den förnamnstradition som finns i Sverige. Mot bakgrund av detta anser institutet att det är olämpligt att använda en enstaka bokstav, ensam eller i kombination med andra förnamn, som förnamn.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om ett namn som består av en enstaka bokstav är olämpligt som förnamn.

Rättslig reglering m.m.

[Punkterna 10-12 har samma innehåll som punkterna 9-11 i I.]

13. Att ett namn inte får förvärvas om det av någon annan anledning är olämpligt som förnamn syftar främst på namn av mer påtaglig efternamnskaraktär. Att förnamnet inte får vara olämpligt innebär vidare att det ska vara fråga om ett namn (a. prop. s. 120).

14. Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallen RÅ 2009 ref. 55 I och II, som gällde tillämpningen av den tidigare namnlagen, godkänt bokstaven Q respektive bokstavskombinationen A-C som förnamn.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. L.A. och J.J. har ansökt hos Skatteverket om att deras son ska få förvärva förnamnen Harry Gustav J. Det är ansökan i dess helhet som ska prövas. Frågan i målet är dock, närmare bestämt, om J får förvärfvas som förnamn.

16. Valet av förnamn är en så personlig angelägenhet att en omfattande valfrihet måste tillerkännas den enskilde. Ett förnamn får emellertid inte vara olämpligt som sådant. Med detta avses bl.a. att det verkligen ska vara fråga om ett namn.

17. Sedan Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden 2009 godkänns enstaka bokstäver som förnamn och Skatteverket har i målet upplyst att 349 personer bär just bokstaven J som förnamn. Det kan mot den bakgrunden knappast hävdas att det är oförenligt med svenskt namnskick att använda en enstaka bokstav som förnamn. J kan därmed inte sägas vara olämpligt som förnamn och överklagandet ska avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden Knutsson, Ståhl, Baran, Gäverth (skiljaktig mening) och Rosén Andersson (skiljaktig mening). Föredragande var justitiesekreteraren Birgitta Fors Almassidou.

Justitieråden Gäverth och Rosén Andersson var skiljaktiga och anförde:

[Punkten 1 har samma innehåll som i den skiljaktiga meningen i II.]

2. Enligt den tidigare gällande namnlagen fick som förnamn inte godkännas bl.a. namn som uppenbarligen inte var lämpligt som förnamn. Enligt nuvarande namnlag gäller att om namnet är olämpligt som förnamn får det inte förvärfvas som sådant. Av förarbetena framgår att anledningen till lagändringen var att möjliggöra en reell prövning av namnets lämplighet med hänsyn till språkliga eller andra förhållanden. I syfte att skärpa granskningen av namns lämplighet har det införts en bestämmelse om att namnmyndigheten, vid behov, ska begära in yttrande från en myndighet eller någon annan med särskild kunskap (a. prop. s. 66, 76 f. och 128). Högsta förvaltningsdomstolen har inhämtat yttrande i målet från Institutet för språk och folkminnen, vari myndigheten anger att den anser att det är olämpligt att använda en enstaka bokstav, ensam eller i kombination med andra förnamn, som förnamn.

3. Att ett namn inte får förvärfvas om det av någon annan anledning är olämpligt som förnamn syftar bl.a. på att det ska vara fråga om ett namn för att alls kunna förvärfvas och att det inte heller får vara vilseledande (a. prop. s. 120 f.).

4. Högsta förvaltningsdomstolen har vid en tillämpning av den tidigare namnlagen i RÅ 2009 ref. 55 I och II funnit att bokstaven Q respektive bokstavskombinationen A-C inte i sig kunde anses vara uppenbarligen olämpliga som förnamn.

5. Enligt nuvarande namnlag gäller, som framgår ovan, att om namnet är olämpligt som förnamn får det inte förvärvas som sådant. Det tidigare uppenbarhetsrekvisitetet har alltså tagits bort - i syfte att möjliggöra en reell prövning av namnets lämplighet - vilket innebär att Högsta förvaltningsdomstolens tidigare praxis (RÅ 2009 ref. 55 I och II) inte är tillämplig.

6. En enskild bokstav utgör enligt vår mening inte ett namn enligt svensk namntradition. Det gäller oavsett om bokstaven används ensam eller i kombination med förnamn. Dessutom kan en enskild bokstav vara vilseledande då den kan uppfattas som en initialförkortning av ett namn. Att som förnamn förvärva en enskild bokstav är således inte förenligt med svenskt namnskick och J är därför olämpligt som förnamn. Skatteverkets överklagande borde därför ha bifallits.

Förvaltningsrätten i Uppsala (2017-11-16, Törnqvist):

I 28 § lagen om personnamn anges att som förnamn får endast förvärvas ett namn som inte kan väcka anstöt, kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet eller av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

Den 1 juli 2017 trädde den nuvarande lagen om personnamn i kraft. I förarbetena till den nya lagen anges bl.a. följande. Namnskicket är en oskiljaktig del av språket och det finns ett berättigat intresse av att det utvecklas under ordnade former. Namn som avviker från det vedertagna har genom åren fyllt på och berikat det svenska namnförrådet. Namnskicket har en betydande förmåga att acceptera nya och främmande inslag. I en allt mer gränsöverskridande och internationell värld ökar också behovet av en dynamisk och tillåtande namnrätt. De förändringar som föreslås i propositionen syftar till att skapa en modern och lättillgänglig reglering för personnamn som bygger på enkelhet, förutsebarhet och valfrihet.

Det tidigare kravet på att ett förnamn inte ska godtas om det "uppenbarligen inte är lämpligt" överfördes inte till den nya lagen. I stället är det tillräckligt att namnet bedöms olämpligt som förnamn för att namnmyndigheten ska kunna neka förvärv. Ändringen skedde i syfte att möjliggöra en reell prövning av namnets lämplighet med hänsyn till språkliga eller andra förhållanden (se prop. 2015/16:180 s. 66). Av förarbetena till den nya lagen framgår vidare att bestämmelsen om att förnamn som av någon annan anledning är olämpligt som förnamn inte får förvärvas främst syftar på namn av mer påtaglig efternamnskaraktär. Att förnamnet ska vara lämpligt innebär vidare att det ska vara fråga om ett namn. Namnet får inte heller vara vilseledande eller uppfattas som en olämplig titel. För såväl förnamn som efternamn gäller vidare att namn för att anses lämpliga ska vara förenliga med rådande namnskick, vilket innebär att namn som skiljer sig från rådande språkliga normer när det gäller bildning, stavning och uttal inte ska godkännas. Ett namn som utgörs av ett språkligt korrekt ord kan anses olämpligt, t.ex. ordet cykelpedal (se prop. 2015/16:180 s. 106 och 120 f).

I RÅ 2003 ref. 66 fann Högsta förvaltningsdomstolen att C:son tillsammans med två andra förnamn inte var uppenbart olämpligt. I RÅ 2009 ref. 55 I och II fann Högsta förvaltningsdomstolen att namnet Q och A-C inte kunde väcka anstöt eller leda till obehag för bäraren av namnet och att de inte heller var uppenbart olämpliga som förnamn.

Bestämmelsen om förvärv av förnamn har såsom redogjorts för ändrats för att möjliggöra en reell prövning av ett förnamns lämplighet. Enligt tidigare rättspraxis har dock förnamn bestående av enstaka bokstäver godkänts som förnamn. Eftersom det således inte är ovanligt med förnamn bestående av en enstaka bokstav, tillsammans med andra förnamn, finner förvaltningsrätten att namnet J är förenligt med svenskt namnskick. Skatteverket har således inte haft skäl för att inte godkänna förnamnet på denna grund. Eftersom förnamnet av annat skäl inte kan anses olämpligt ska överklagandet bifallas.

Det ankommer på Skatteverket att vidta de åtgärder som föranleds av denna dom. - Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att Harry Gustav J ska godkännas som förnamn.

Kammarrätten i Stockholm (2018-07-27, Loman, Schultzberg och Berendt):

Enligt den tidigare gällande namnlagen krävdes att ett namn var uppenbart olämpligt för att det inte skulle kunna förvärvas som förnamn. Nu krävs endast att namnet är olämpligt. Den lämplighetsprövning som ska göras har således i viss mån skärpts (se Kammarrätten i Stockholms dom den 9 mars 2018 i mål nr 6631-17). Enligt kammarrättens mening kan dock praxis enligt den äldre namnlagen fortfarande ge vägledning i frågor som rör hur lagen om personnamn ska tillämpas. Inte minst vad Högsta förvaltningsdomstolen tidigare uttalat om valet av förnamn som en personlig angelägenhet, där den enskilde bör tillerkännas omfattande valfrihet, måste fortfarande anses vara i högsta grad gällande (RÅ 2009 ref. 55 I).

Utöver det i målet aktuella namnet, "J", avser ansökan även två andra förnamn. Vidare är det, som förvaltningsrätten konstaterat, i dag inte ovanligt med en enstaka bokstav som förnamn, varför sådana namn numera måste anses vara förenliga med svenskt namnskick.

Sammanfattningsvis ska inte namnen Harry Gustav J anses vara olämpliga som förnamn. Namnen ska inte heller underkännas på någon annan grund. Skatteverkets överklagande ska därför avslås. - Kammarrätten avslår överklagandet.

Sökord: Personnamn

Litteratur:
